342.F.10.

105

DE VASCVLIS LIBELLVS,

Adoleſcentulorum cauſa ex Bayſio decerptus: addita uulgari Latinarum uocum interpretatione.

BIBLIOTECA NAZ. ... MILE

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD SEB. GRYPHIVM
LVGDVNI,
1539.

34. 2. F. 10

CAROLVS STEPHANVS LECTORI S.

QVESTI ſunt his diebus apud nos aliquot pueri bonarum literarum deſyderio, quantũ ipſi iudicare potuimus, ualde affecti, ſe non omnia intelligere quæ in libello Bayſij de uaſculis continerentur: uehementerq; cupere, ut quemadmodum ille uir doctus, eruditioribus & bene literatis operam dederat: eadem quoq; ratione efficeret, ut iuniores tyrunculi ſaltem aliquid utilitatis & emolumenti ex eius uigilijs perciperent ac ſentirent. Quod cum ille audiſſet, ut eſt certe incredibili humanitate præditus, et publicæ utilitatis amantiß. facile paſſus eſt ſuum libellum in breuem quandam ſummulam contrahi: quemadmodum in Re ueſtiaria non multis antè diebus factum fuerat in gratiam adoleſcentulorum. Neque enim (ut intelligas Lector) eo eſt uir ingenio, qui ſibi tantũ tribuat, ut doctos ſolùm & eruditos amet, puerorum ingenijs non faueat: cuiuſmodi fortaßis erunt nonnulli, qui ſuam eruditionem tanquàm arcanum quiddam & diuinum uideri cupiunt, neque uulgo palàm eſſe: ne forte grauitatis & autoritatis ſuæ iacturam faciant: quaſi uerò ſibi tantum & doctis nati eſſent. Illud ſcimus, tantum laudis fœnus non parere ſcriptũ aliquod inſigne apud rudes & tyrunculos, quantum apud eruditiores & magis literatos adferre ſoleat. Præterea non

modicam iacturam docti alicuius nomen facere, ſiquando ſcriptum ſuum temere à quoquam inuertatur, atq; immutetur: quinetiam corrumpatur potius, dum ille puerorum ſtudijs bene conſultum putat. Hoc certe neminem latere puto: & ſunt mea quidem ſententia, plus quàm plagiariorum pœna digni, qui huiuſcemodi furtis delectantur, & ſibi nomen ac laborem alienum attribuunt: niſi id quidem ab autore prius impetrarint, atq; eius animum ad puerorum ſtudium inclinarint: quemadmodum ſanè de hoc libello, ut de priore quoque, diligenter à nobis factum eſt. Non enim uir grauis, & Senatorijs negotijs præpeditus, qualis eſt noſter Bayſius, animum ſuum altiora ſubinde cogitantem, ad hæc puerilia tam facile demittere potuiſſet. Tantùm hoc, incredibilem eius humanitatem erga adoleſcentulos bonarum literarum deſyderio flagrantes, teſtatur: quòd eorum cauſa, non permittat ſolùm, ſed etiam alteri negotium committat, ut libellus ſuus puerorum ingenijs aperiatur, & lucidior fiat; atq; in compendium redactus, uulgaria uaſculorum nomina illis indicet. Quod factum ſi quidem tibi placebit lector, eſt unde Bayſium ſemper laudes & ames.

SVMMA REI VASCVLARIAE EX BAYFIO.

De uaſis ſignificatione.

INCIPIEMVS ab ipſa uaſis ſignificatione: deinde uerò ad uaſorum appellationes ex eorũ differentijs ac generibus petitas, certo ordine progrediemur. Sed ne quid lectorem lateat, aut remoretur, admonendus eſt, ea tantùm Bayfij eſſe, quæ B literam ſubſignatam habebunt: cætera ex uarijs autoribus quæſita: ne quid in hac parte ab adoleſcentulis deſyderari poßit, quod ad uaſculorum genera pertinere exiſtimabunt.

Vas, ung uaiſſeau, quod antiqui uaſum dixere (quo etiã nomine Cato & Plautus utuntur) id ſignificat quod uel liquorẽ, uel quidpiam aliud continet in uſum noſtrũ: uel etiam quo liquorẽ aliquem haurimus, ſiue haurire ſignificet, puyſer. ut, Haurire aquam ex puteo: ſiue quod uulgo dicitur, humer, ou auallerːut,

–ille impiger hauſit Spumantem pateram.

Il en aualla une pleine taſſe, ſans ſoy faire prier. Ea uerò ratione primùm ab hominibus inuentũ & excogitatum uas fuiſſe puto, ne manus uaſculorum officio ſemper fungentes, identidem uarijs liquoribus inficerentur, dum interdũ etiam impuriſsima quæq; manibus tractãda ſunt. præterea uſus & utilitatis gratia: alioqui diuturnũ ignis

calorem manus perferre cogerentur, & in profundiſſimas lacunas demitti, ſiquidem uaſorum uſum ſemper præbere illis neceſſe eſſet.

Vaſculum, ung uaiſſelet,ung petit uaiſſeau, uaſis diminutiuum,quo non ſolùm ad diminutionem ſignificandam utimur: ſed etiam ad ornatum. Græci autem τεύχη καὶ χεύματα *uocant,quæ nos uaſa & uaſcula dicimus.*

Vaſarium dicere poſſumus ex Cicerone, ung buffet, quod Itali appellant una credenza:nempe uaſariā ſupellectilem & gazam,ac diuitias aureas & argenteas,quas principes noſtri in uarijs uaſorū cælaturis collocare ſolent:ut noſtro tēpore tum demū opulentiſſimus habeatur princeps,cuius menſa innumeris uaſorum diuitijs ſcatet. Budæus exactiſſimi ingenij uir, & iudicij admodum expurgati,tertio libro de Aſſe, uaſarium apud Ciceronem pro lege Manilia accipi contendit,pro ijs quæ antiquitus publice dabantur magiſtratibus,ut ſunt muli, equi, uaſa,& reliqua quæ magiſtratus inſtrumentū implerent. Quod probat ex alio eiuſdem autoris loco, pro lege Agraria.Intelligimus præterea uaſarij nomine pecuniam publice dari ſolitā magiſtratibus euntibus in prouincias, ex qua ſibi neceſſaria compararent, quod Auguſti tempore Senatuſconſulto conſtitutum eſt. Vide Budæum.

Vaſcularius,qui uaſcula argētea & aurea facit. Sunt enim inter aurifices, uaſcularij, cælatores, inauratores,& bractearij, des orbateurs:id eſt,qui aurum malleis tuſum,& ad quamuis leuitatem ductile rebus inaurandis inducunt. Budæus.

Vaſculorum autem & poculorum ſculpendorū ars à Græcis

Græcis toreutice dicta eſt, à uerbo τορεύω, quod eſt torno cõficio. Tornus autẽ fabrile inſtrumentũ eſt, quod uulgus uocat, ung tournouer. Itaq; toreutice ſculpturam, uel, ut aliqui loquuntur, ſcalpturam complectitur. Vnde toreumata, huiuſmodi opera dicuntur, aut ſculpta, aut cælata ex quacunque materia quæ in delicijs habeatur. quo uerbo Cicero, Salluſtius, & reliqui utuntur. Martialis,

Solus Phydiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores.

Quòd autem toreumata torno fierent, & ex quacunque materia, id oſtendere uidetur locus Vergilij tertia ecloga, —pocula ponam
Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis,
Lenta quibus torno facili ſuperaddita uitis.

Cælum enim, ung burin, ferrum eſt ſculptorium, inſtrumentum cælatoris. À quo cælata uaſa dicuntur, in quibus arte ſculptoria deſcripta erant inſignia quædam opera, uaiſſeaulx ouurez, entaillez, labourez dorfeurerie. Plin. lib. XXXIIII. cap. VII. Duo pocula Calamidis manu cælata æmulatus eſt, ut uix ulla differentia eſſet artis. De Zenodoro loquitur, ſcientia fingendi cælandiq; nulli ueterum poſtpoſito. Budæus tertio de Aſſe, Magnificam æſtimatricem cælaturæ priſcam ætatem fuiſſe oportet, quæ uaſa cælata in ſingulas libras ſenis ſeſtertijs emeret: id eſt, centenis & quinquagenis aureis noſtris. Mirum autem eſt in auro cælando, inclaruiſſe neminem: argento, multos: qua in arte maxime laudatus eſt Mentor, de quo ſuprà diximus: unde labores Mentoreos uocat Martialis. At uero argentum apud antiquos,

hominum ſermone celebratius fuit.

De uarijs uaſorum appellationibus.

VAſorum appellationes uariæ:aliæ quidem à materia ſumuntur,ex qua conflata & confecta ſunt,ut aurea,argẽtea,ærea,lignea,fictilia,uitrea,cryſtallina,murrhina:aliæ uerò ab uſu & utilitate quam præſtant, ut à potu potoria:aliæ autem ab ijs rebus,quas continere ſolent,nomina accipiunt,ut ab eſcis eſcaria,à uino uinaria: item & aquaria & uinaria:& ab unguentis,unguentaria:ſic etiam à promulſide,promulſidiaria:aliæ inſuper à forma, quam referre uidentur, ut à modij ſimilitudine, modiolus:& à cymbæ forma, uaſa cymbia: aliæ præterea à quibuſdam locis,in quibus præſtantiora uaſa fiunt, uel è quibus materia adfertur excellentior ad ea conficienda,ut à Delo *& ære* Deliaco,*uaſa* Deliaca:*à* Corintho *& ære* Corinthio,*uaſa* Corinthia:*eadem quoque ratione* Samia *&* Aretina. *Quas omnes differentias unà cum ipſis uaſorum nominibus ſuo ordine deſcribemus.* Ac *primùm ipſarum differentiarum genera exequi neceſſe eſt prius, quàm ad ſpecierum diuiſionem ac declarationem deſcendamus.*

VASA AVREA.

RAram auri mentionem apud antiquos reperiri, & rariorem etiam quàm pro noſtri temporis opulentia:quemadmodum in auro cælando inclaruiſſe paucos, aut neminem,contendit noſter Budæus *lib.* III. *de Aſſe. Itaq; uaſis aureis rarò uſos fuiſſe ipſos ueteres compertũ eſt:*

eſt:magis enim argēto delectabantur. Sed poſteaquam, inquit Plinius lib. XXXIII. cap. XI. Aſia primum deuicta, luxuria in Italiam immiſſa eſt, aurū magno in pretio haberi cœpit. Siquidem L. Scipio in triumpho tranſtulit uaſorum aureorum pondo C. millia.

Vaſorum autem aureorum uſus apud antiquos præcipuus erat in conuiuijs ſumptus, & honoris ac luxus gratia. inde Cicero conuiuialia uaſa appellat: Multaq; (inquit) conuiuialia ex auro & argento uaſa.

Poculum aureum, une couppe dor. Plinius ſcribit Philippum regem poculo aureo puluino ſubdito dormire ſolitum. Cic. in Verrem, Tum illa ex patellis & thuribulis, quæ uellerat, ita ſcitè in aureis poculis illigabat, ita aptè in ſcyphis aureis includebat, ut ea ad illam rem nata eſſe diceres. Que tu euſſes dict, quilz euſſent eſte faictz tous propres a cela.

Patera aurea, une taſſe dor. Vergilius,

—ille impiger hauſit
Spumantem pateram, & pleno ſe proluit auro.

Hoc eſt, hauſit plenam pateram auream uini. Il beut tant, que une grande taſſe pouoit tenir.

Aureus guttus apud Liuium, Argenteo pollubro, & aureo gutto.

Aureis præterea uaſis uentris onus excipiebant ditiores antiqui: quod de Heliogabalo refert Lampridius. Mart. in Baſſum,

Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro
Baſſe, bibis uitro. B. Cætera in uaſorum ſpeciebus dicemus.

VASA CAELATA.

VAſa cælata, uaiſſeaulx entaillez, in quibus uaſcula-riorum & cælatorum artificio inſculpebãtur uaria ſigna & ſimulachra Deorum. Plin. lib. XXXIII. cap. XII. Vlyxes & Diomedes erant in phialæ emblemate. Emblema autem, ut illud obiter tangamus, ætas noſtra non nouit: fit'que cùm interraſo, ut inquit Plinius, ligno uel marmore, aliud quiddam uel aurum uel argentum uermiculato opere eleganter conſeritur, & aptatur a'd uariarum rerum effigies. Ita quoque ornabantur uaſa emblematis, dictis ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλεσθαι, quòd uaſis adijcerentur, & reuellerentur, cum libitum erat. Hinc eſt quòd Cicero Verrem criminatur, qui uaſorũ Haluntini emblemata reuulſerat, atq; adeò pretioſiſſimam eorum partem & toreumata abſterſerat impudentiſſimo latrocinij genere: Sicq;, inquit Cicero, Haluntini excuſsis delitijs cum argento puro domum reuertuntur. Itaque emblema, inſertum & inſitum quid in æreo aut argenteo uaſe ſignificat, quod pro ornatu tẽporario & exemptili ponitur: uulgus paramentum uocat. Videto diligenter Budæum & Bayſium.

Hydriæ præterea argẽteæ luxus gratia fieri ſolebant. Cic. IIII. Verrinarum, Dicebant ſcyphorum paria cõplura, hydrias argenteas, &c.

Illigabantur & aureis cruſtis uaſa argentea & cymbia, & alia, quæ incruſtata uel cruſtata dicere poſſumus, emaillez: atq; ab eiuſmodi cruſtis, cruſtularij dicti, quorũ artificio uaſa cruſtulis illigabantur: unde & incruſtare dici

dicimus. Horat.
Syncerum cupimus uas incruſtare.

Cæterũ uaſa aureis cruſtis illigata, Martialis *in ſexto uocat chryſendeta.* Dicuntur *& lances chryſendetæ ab eodem in apophoretis.* Bayfius.

Sigillata quoq; uaſa dicebantur, ſigillis quibuſdam ornata, autour deſquelz eſtoyent de petites imaiges enleuees en boſſe. *unde ſcyphi ſigillati apud* Ciceronem in Verrem. *Signa autẽ ſiue ſigilla*, Græci ἀγάλματα καὶ ἀγαλμάτια *dicunt, ſuntq́; ueluti ſimulachra uel* Deorũ *uel etiã heroũ aut animalium, quibus circunquaq; uaſa exornari ſolebãt*, Græci ἐχθύτως *uocãt.* B. Vnde Vergilius, *Cymbiaq́; argento perfecta atq; aſpera ſignis. Cymbia ſignis aſpera dixit, hoc eſt, ſigillata. Cæterum ſigna illa ab excellentia nomen accipiebant: ut ſigna* Corinthia, *hoc eſt, quæ in* Corintho *fiebant.* Plin. *lib.* XXXIIII. *cap.* VIII. *Signis quæ uocãt Corinthia, pleriq; in tantum capiũtur, ut ſecum circunferant.* Paulò pòſt *autem ait*, Minoribus *ſimulachris ſigniſq; innumera propè artificum multitudo nobilitata eſt.*

Vaſa autem pura dixit iurecõſultus, atq; adeò ipſe Cicero, *pro ijs uaſis quæ cælata non ſunt, neq; ullis ornamentis decora, quæ uulgus uocat* a plain ouurage. B.

Vaſa ἀνάγλυφα, groſſement entaillez, *uocat ea* Plinius *lib.* XXXIII. *cap.* XI. *quæ rudia ſunt, & in aſperitatẽ excisa ac cælata.* Hoc *eſt, nõ leuia, & cælaturis inæqualibus eminentibuſq́; inciſa: ab* ἀνὰ καὶ γλύφω. *Deinde uero ait* Plinius, *circa linearũ picturas uaſa anaglypha curioſius fieri ſolere.* Quod *intelligendum uidetur de ijs uaſis, quæ*

per

per cõmiſſuras lineas aureas, uel argẽteas habent, ut idem autor interpretatur. Rudia illa *uaſa uulgus uocat, faictz a la groſſe mode.*

Quod ſupereſt de cælaturis, ex priori capite repetito: tantùm enim hic ordinem obſeruamus.

VASA ARGENTEA.

VAſa argentea, uaiſſelle dargent, in uſu frequentiori erãt apud antiquos, quàm aurea. Vilius *enim argẽtum eſt auro, ut inquit* Horatius. Fiebant *autẽ multis modis.* Quinetiam *uaſa argento circuncluſa ab labris, dixit* Iulius Cæſar *VI. belli* Gallici: *Hæc, inquit, ſtudioſè acquiſita, ab labris argento circuncludunt, atq; in ampliſsimis epulis pro poculis utuntur.*

Scyphus *argenteus, une couppe dargent.* Plinius *refert* Lucium *Craſſum duos ſcyphos argẽteos habuiſſe,* Mentoris *artificis manu cælatos: cõfeſſusq; eſt nunquam ſe ijs uti propter uerecũdiam auſum. erãt enim centum ſeſtertiorum pondo: quẽadmodum eundem ſex millibus ſeſtertiũm in ſingulas libras uaſa empta habuiſſe refert idem* Plinius. Sed *de ſcyphis uberius in* Vaſis *uinarijs et potorijs ac poculis dicemus.* Cæterum *primus* Heliogabalus, *ſi* Lampridio *credimus, cacabos argenteos, & menſas ac capſas argenteas priuato uſui habuit.*

Lanx *argentea, plat dargent.* Lances *centenis libris argenti quingentas numero* Romæ *fuiſſe conſtat ex* Plinio, *multosq; ob eas cõſcriptos dolo cõcupiſcẽtiũ.* De *lancibus autẽ dicemus ſuo loco, cũ de eſcarijs uaſis agemus.*

Solium *argenteum, une cuue a ſoy lauer.* Mulieres, *inquit*

inquit Plinius, *in balneis ſolijs argenteis utebantur ad luxum, quẽadmodum etiam ſcaphijs argenteis. quæ uaſa erant ad lotium excipiendum dedicata: quibus etiam argenteis utuntur hodie uiri* Galliarum *primarij.*

Repoſitorijs *argentum addi ſua memoria cœptum referre* Feneſtellam *ait* Plinius *lib.* X X X I I I. *cap.* X I. Itaq; *huiuſcemodi repoſitoria argentata, non argentea uocabimus: nempe emblematis argenteis ornata & illigata, de quibus infrà dicemus.* Quin *etiam idem* Plinius *refert* Caluium *oratorem ſuo tempore queri, quòd uaſa etiam coquinaria ex argento fierent: ita enim loquitur.* Cæterum *pateram argenteam, & pocula argentea, & crateras argenteos, pro cælaturæ atq; operis forma dicere poſſumus: quæ omnia uaſorum genera ſuo ordine à nobis explicabuntur.*

VASA AEREA.

V*Aſa ærea, ſiue ænea* Plinio, & Vergilio *ahena, uaiſſelle darain ou de cuyure. ab æris nobilitate & excellentia nomen acceperunt.* Adde *quòd ahena abſolutè pro cacabis æreis accipiuntur, in quibus aqua igni admouetur ut calefiat. ung chauldron.* Verg. Aut *ſolijs undam tepidi deſpumat aheni.* Horat. *Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.* Aeris *autem tres à* Plinio *ſpecies potiſsimum enumerantur:* Corinthium, *à quo uaſa* Corinthia *apud* Ciceronem *quarta actione in* Verrem. Deliacum, *à quo uaſa* Deliaca *apud* Ciceronẽ *pro* Sextio: & Aegineticum. *Sed omnium præſtantiſsimum eſſe puto* Corinthium. *Nam æris notam pretioſiorem ipſa*

opu

opulentiſsimæ urbis fecit iniuria: quia incendio peruſtis plurimis ſtatuis atq; ſimulachris, æris, auri, argentiq́; uenæ in commune fluxere. Fuit etiamnum antiquiſsima gloria æris Deliaci. *Vnde* Deliaca *ſupellex à* Cicerone *dicta, meſnage darain, in qua erãt triclinia, & lecti, cum pedibus & fulcris ex ære* Deliaco *factis.* V*aſa autem* Corinthia Strabo *in octauo,* χαλκώματα κορινθιουργῆ *appellare uidetur.* B. Plin. *lib.* x x x i i i i. *cap.* i i. *Sunt ergo uaſa tantum* Corinthia*, quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpẽdo transferunt, modo in lucernas, modo in trullas, nullo munditiarũ reſpectu. Quinetiam* Cicero *in* Paradoxis *matellionem* Corinthium *dixit, ære* Corinthio *factum. Itaq; ex* Plinio *lucernæ, lychni, & lampades ex ære fiebãt: ſed non uſqueadcò puro, niſi propter luxum. nam qui lucernis* Corinthijs *utebantur, præter communem utendi rationem faciebant.* Aegineticum *enim æs, ut idem inquit, lychnuchis, candelabris, & huiuſmodi uaſis ignobilioribus conflandis dedicabatur: de quibus ſuo ordine dicemus. Fuit & æs* Cyprium *laudatiſsimum apud antiquos: unde fortaſsis nos cuprum uocamus pro ære* Cyprio. Plin. T*ritur* Cyprio *ære in* Cyprijs *mortarijs, mortiers de cuyure. Quinetiam* Cyprium *abſolute pro cupro, quod uocamus, poſuit* Plinius *libro* 36. *cap.* 26.

V*as cupreum, pot de cuyure.* Plin. *lib.* x x i i i. *cap.* i i i. *Coquitur in cupreo uaſe ad craſsitudinem mellis.*

L*abris quoq; ahenis utebantur antiqui in balneis, une tinne de cuyure: quibus nunc quoq;* Germanicæ *mulieres etiã utuntur ad abluendos quibuslibet octonis diebus infantulos ſuos: & nos quoq; æſtiuo tẽpore labris ahenis*

frig

frigida aqua oppletis, uinaria uaſa reponimus dum cœnatur. Verg.

Sicut aquæ tremulũ labris ubi lumen ahenis
Sole repercuſſum, aut radiantis imagine lunæ.

Vaſa conflatilia, uaiſſeaulx de fonte.

Conflabantur enim uaſa ærea delicatiora & ſonora apud antiquos, quæ in theatris reponi ſolebant pro ratione magnitudinis theatri: eaq́; ita fabricata erãt, ut cum tangerentur, ab ipſa uoce ſonitum facerẽt inter ſe diapaſon, diapente, ex ordine ad diateſſaron. Vitruuius lib. v. cap. v. Itaq; uox à ſcena uti à centro profuſa, ſe circunagens, tactumq́; feriens, per ſingulorum uaſorũ caua excitabat auctam claritatem, & cõcentu conuenientem ſibi conſonantiam. Nihil enim eſt in omnibus metallis, quod ſono & harmoniæ ac uoci aptius ſit, quàm ipſius æris materia. Hinc eſt quòd tubæ bellicæ, æreæ potiſſimũ factæ ſunt, ut etiam Vergilius æs pro tubis ponat, -quo nõ præſtantior alter Aere ciere uiros. hoc eſt, tuba. Dicerem hoc loco quemadmodum æs pro pecunia apud antiquos ſumi ſolebat, quoniam primum ærea pecunia fieret. Sed uereor ne illud eſſet aproſdionyſum: quapropter ſatius eſt ad reliquas uaſorum differentias tranſire.

VASA STANNEA.

Vaſa ſtannea, uaiſſelle deſtain, antiquis in uſu non fuiſſe reperio. Quinetiam nõ ita pridem apud Italos commigrauit hic uaſorum uſus, ut culinaria uaſa, ſtannea fierent: neque uerò adhuc hodie omnibus communis eſt: fictilibus enim & uitreis potius utuntur quidam.

Gallis

Gallis uerò iampridem hic uſus inoleuit: quo & rei domeſticæ & ſumptibus parcitur.

De ſtanno autem tantum hoc refert Plinius, Stannum illitum æneis uaſis, ſaporem gratiorem facere (quapropter uulgus quoq; noſtrum ollas iuſcularias, potz a ſoup pe, ſtanno illinit) item & compeſcere æruginis uirus. Vnde hydrias & uaſa aquaria, ſi quidem ænea ſint, ſtanno intus illinimus. mirumq́; eſt, ſtannum æri illitum, pondus non augere. Fiebant quoq; apud antiquos ſpecula ex ſtanno laudatiſſima, quæ Brunduſij temperabantur, donec argenteis uti cœpere & ancillæ. Plinius libro XXXIIII.

Stannum præterea Homerus uocat caſſiteron Iliados VI. Vnde caſſiterina uaſa eleganter dicere poterimus pro ſtanneis.

VASA PLVMBEA.

Plumbi uſus ad uaſa infrequens fuit apud antiquos, ut etiam apud nos quoque, propter metalli pondus & utilitatem. Cæterum uaſis plumbeis tantum utimur ad odores conſeruandos & unguenta, atq; alia quæuis liquida pretioſiſſima. Itaq; capræ illius ſyluestris excrementum uſqueadeò odoratum, quod moſchum uocant pharmacopolæ, in pixidibus plumbeis reponere ſolent, & diu admodum incorruptum ſeruare.

Præterea regum corpora capſis & ſarcophagis plumbeis uncta & aromatibus illita, Galli humi recondere ſolent: ſua enim denſitate prohibet plumbum, ne odor internus effluat & diſſipetur, ne'ue externus aër illabatur:

quæ

quæ ratio eſt cur corpora imputria diu ſeruãtur. Sed nũc locus non eſt ut de plumbo plura dicamus: huius autem rei qui plura deſyderabit, requirat apud Plinium lib. 34. ubi de argẽto plumbato & replumbato loquitur: nempe dum plumbum ab eo auellitur, & argentum purum relinquitur: præterea etiã de plumbatione uel potius plumbatura, hoc eſt, quãdo plumbo maſſa maſſæ iũgitur, ita ut iũctura plũbea cohæreat, quẽadmodũ fit & ferruminatio.

VASA LIGNEA.

VAſa lignea, uaiſſeaulx de bois, multis modis, uarijsq; lignorũ materijs apud ueteres fiebant, quemadmodum nunc quoque fiunt. fuit enim fagi honos præcipuus in uaſis, du fau, ou du heſtre, propter eius lẽtorem plicabilem: fiebant'que ex fago pocula elegantiſsima tornata, & arte toreutica cælata. Vergilius, –pocula ponam Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis. Cuiuſmodi fortaſsis ſunt ea pocula quæ ex æde D. Claudio ſacra adferuntur. Cæterum memini me legiſſe, M. Curium iuraſſe ſe ex præda nihil attuliſſe præter guttum faginum quo ſacrificaret. Faginum præterea cantharum deſcribit Stroza pater: –hinc faginus illi Cãtharus effundit glocitanti pocula collo. Vergilius inſuper buxum tornatile appellat, quòd eo fiebant unguentariæ pyxides, & alia huiuſcemodi toreumata, quæ buxea uaſa appellare poſſumus. Buxo etiam fiebant laudatiſsimæ tibiæ. Seneca, Tibi multifora tibia buxo ſolenne canit. Betula item, bouleau, arbor eſt eximij candoris, qua fiunt circuli uaſis uinarijs idonei. Vtilis etiam eſt conficiendis

ciſtis & ſportellis, flexibili crate. eius ligno noſtra ætas uarij generis & uſus quoque uaſa conficere ſolet: quæ (ſi quidem nobis liceat noua effingere uocabula) uaſa betulina appellabimus, uaiſſeaulx de bois blanc.

Vaſa quoque hederacea antiquis in honore maximo fuerunt, ea potiſsimum ratione, qua Plinius ait in uaſe hederaceo uinum transfundi, aquam remanere, ſi forte commixta ſit. Cuiuſmodi fuit uas illud quod Homerus Ciſsimbium appellat (Græci enim κιττὸν hederã uocant) datumq́; fuiſſe Cyclopi ab Vlyſſe ſcribit. Huius poculi Euripides & Callimachus apud Macrobium meminerunt. Fiebant etiamnum ex terebintho calices excellentiſsimi, qui à nomine autoris θηρίκλειοι appellabantur: quemadmodum Antigonides & Seleucides, quibus Antigonus Seleucusq́; nomina indiderunt. Plinius, Celebratur & Thericles nomine, calices ex terebintho ſolitus facere torno. B.

VASA VITREA.

VItreorum uaſorum uſus, quæ Græci ὑάλινα uocant, haud ita pridem inuentus eſt. Vitrũ autem quando primùm inuentum, & quomodo conflatum, Plinius recenſet lib. XXXIIII. cap. XXIIII. Neque uero alienũ fuerit uaſa potoria, quæ ex uitro fiunt, unà cum uulgo uitra appellare: quemadmodum Martialis uaſa cryſtallina, cryſtalla appellat. Itaque ſi quidem uitrea uaſorum materies ex ſilice conflata fuerit, uitra ſilicea ſiue ſilicina appellabimus. Si uero lapidibus uſtis, ut ferè fit, uitra erunt lapidea, atque in hoc communem loquendi uſum

non

non aſpernabimur.

Vaſa uitrea excellentiſſima laudantur hodiè ex Murano oppido Venetijs proximo, in ipſo Adriatico mari.

Calices uitrei, uaſa erant potoria, quemadmodũ etiã nobis, quorum formam imitantur ſacroſancti illi calices, quibus noſtri ſeniores in ſacrificijs diuinis utuntur. uulgus uocat ung calice. Quod autem calicibus biberent antiqui, id oſtendit locus Horatij, Fœcundi calices, quem non fecere diſertum? Cæterum calices uitrei à Græcis uerbum è uerbo κάλικες ὑάλινοι dicuntur, autore Iulio Polluce. Erat & Nimbus uitreus: cuius mentio multa apud Martialem. B.

VASA CRYSTALLINA.

Cryſtallum fieri aiunt gelu uehementiore concreto, argumento eſſe non aliubi reperiri, quàm ubi hybernæ niues maximè rigent, glaciemq; eſſe, unde nomẽ Græci dederunt.

Ex cryſtallo autem uas amphorale uiſum eſt, autore Xenocrate.

Aſyntheta Plinius autor eſt uocari uaſa cryſtallina pura, ſine ulla macula & uitio: uitia enim artifices cælatura occultant. Iuuen. Grandia ponuntur cryſtallina. De poculis intelligit, quæ ex cryſtallo fieri ſolebãt. Martialis in III.

Opimianum morionibus nectar
Cryſtallinis'que, murrhinis'que propinat.

Idem in decimo, cryſtalla pro cryſtallinis uaſis dixit. Plura qui uolet, requirat ex Plinio.

VASA MVRRHINA.

MVrrhina pocula antiquis laudatißima fuerunt, quemadmodum cryſtallia: refert'que ea Plinius ex Oriente mitti: inueniuntur enim ibi in pluribus locis, nec inſignioribus Parthici regni, præcipue tamen in Carmania: amplitudine nuſquam paruos excedunt abacos, craßitudine rara, quanta uaſi potorio eſſe debet. Humorem putant ſub terra calore denſari. Quod autem in murrhinis magis laudatur, eſt ipſa colorum uarietas, ſubinde circumagentibus ſe maculis purpureis, rubeſcentibus, & lacteis, quas maculas uidere eſt in illo piſce qui murrhena dicitur: unde murrhina uaſa dicta crediderim. B.

Murrhina uaſa ætas noſtra nō nouit: tantùm hoc memini, me uidiſſe Venetijs quædam uaſcula quæ ex Oriēte adferri ſolere audiebamus: aiebāt'que neſcio quot annos in penitioribus terræ locis aſſeruari ſolere priuſquàm exerātur, donec pelluceant: atque ob id uenenū nunquā admittere: uulgus porcellanam uocat. ob id fortaßis, quòd ex eo puluere, quem Plinius Puteolanum uocat, qui'que in aqua indureſcit ac lapideſcit, effic̄ta erant, ut dicātur quaſi Puteolana ab Italis. Sed nihil huius rei compertum eſt nobis præter diuinationem. Murrhinū autē quid ſit, neſcio an recte conijcere poterimus eū eſſe lapidem pretioſum, quem uulgus uaſculariorū uocat aquā marinam: accedit enim ad deſcriptionem Plinij, quam de murrhino conſcripſit. Cæterum illud tantum addam, uaſa murrhina apud antiquos ſummo in pretio fuiſſe: hinc ait Tranquillus, Auguſtum ex Alexandria capta nihil ſibi

ſibi præter unũ murrhinum calicem ex inſtruměto regio retinuiſſe. De his autem uideto Plinium.

VASA LAPIDEA.

FIebant & apud antiquos uaſa lapidea in multos uſus, & ex delicatiſſimis potiſſimum lapidibus, ac marmoribus pretioſis: qualia erant quæ ex onyche marmore Arabiæ pretioſiſſimo fiebant: ut uaſa potoria apud Germanos primum onychina facta refert Plinius: deinde pedes lectorum & ſellas ex eodem marmore cœptas fieri dicit. Cornelius Nepos tradit magno fuiſſe miraculo, cum P. Lentulus Spinter amphoras ex onychino marmore, & urceos onychinos magnitudine cadorum oſtendiſſet. Eſt & præter hunc alter quoque pretioſus onyx, quem cornalinã uocat uulgus. Vide Pliniũ. Dictus onyx quòd formam unguis humani habere uideatur.

Quinetiã labra ex Porphyritide ab antiquis fieri ſolere oſtendũt antiqua illa monumenta, quæ adhuc hodie Romæ uiſuntur, præſertim circa ædem D. Ioannis in Laterano. ſunt'que eius propemodum formæ ac coloris, cuius eſt uas illud marmoreum quod hodie in Dionyſiana uiſitur: cupam Diocletiani uulgus appellat. Ego uero labrum antiquum fuiſſe exiſtimauerim. Erat autem labrum, uas balnearium, quemadmodum & ſolium. Cic. Terentiæ, Labrum ſi in balneo non eſt, fac ut ſit. une tinne. Inde labellum, une tinnette. Plin. Cinerem'que in labellis, aqua addita confricant manu, & conſidere patiuntur. Labra quoque uinaria, lupinaria, & olearia Catoni in quibus lupini conduntur, & in quæ uina è lacu, oleũ

 è cor=

ſeorſim dicamus, ſi prius illud explicauerimus, uaſorum fictilium præſtantiora haberi ſolere Samia & Aretina: hoc eſt, quæ in Samo inſula & Aretio urbe Campaniæ fiebant. Plaut. in Capt. Ad rem diuinam, quibus eſt opus, uaſis Samijs utitur: quemadmodum uulgus Italorum Maiorica uaſa appellat, quæ in altera ex inſulis Balearibus fiunt, quam uulgus Maioricã appellare ſolet. Itidẽ & nos eadem ratione uaſa Bellouaca dicemus, potz de beauuais.

DE ALIIS VASORVM DIFFERENTIJS, QUÆ EX EORŨ UſU ſUMI ſOLẼT, ITẼQ; DE UARIJS EORŨDẼ NOMINIBUS.

Explicatis uaſorũ differentijs generalioribus, æquũ eſt ut ad ipſas ſpecies deſcendamus, quæ & eorum nomina, & utilitates ipſas cõplectuntur. Itaque primum de eſcarijs uaſis dicendum: deinde uerò de potorijs, uinarijs, aquarijs, niuarijs, & huiuſcemodi omnibus genus ſuo ordine.

VASA ESCARIA.

Vaſa eſcaria, in quibus eſcæ, hoc eſt, edulia & menſæ reponebantur, aut deferebãtur ipſis cõuiuis: quorũ nomina ſeorſim à nobis recenſenda ſunt.

Vaſa promulſidiaria dicebãtur ea quibus promulſidem apponebãt. Eſt autẽ promulſis, quod uice mulſi (uulgus uocat, du clarè) dabatur conuiuis ad prouocandam auiditatem cibi. entree de table. Huiuſmodi fortaſsis erant artolagani, gaſteaulx fueilletez, oleæ, des oliues,

& lucanica, des ſaulciſſes. Cicero Papyrio Pæto, *Neque eſt quòd in promulſide ſpei ponas aliquid, quam totam ſuſtuli: ſolebam enim antea delectari oleis, & lucanicis tuis.* B.

Lanx, ung plat, uariæ formæ erat: quemadmodum apud nos quoque eſſe ſolet. Lances enim aliæ latæ (unde platum à latitudine uulgus appellauit) aliæ cauæ. Mart. *Et leues ſcutulas, cauas'que lances. Aliæ item maximæ, mediæ, & minimæ, ut inquit iureconſ. præterea erant aliæ quadratæ, ut apud eūdē iureconſ. aliæ rotūdæ.* Horat.

Vmber, & iligna nutritus lance, rotundas
Curuet aper lances, carnem uitantis inertem.

Itaque lanx à latitudine dicta eſt, apta quidem dapibus & eſcis reponendis. unde Iuuenalis,

Aſpice quàm magno diſtendat pectore lancē. B.

(Ea etiamnum utebantur in ſacrificijs deorum, in quibus exta animalium ſacrificatorum reponebantur. Vergilius 11. Georg.

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.)

Lances chryſendetas uocare uidetur Martialis in 11.

Immodici tibi flaua tegunt chryſendeta mulli.

Hoc eſt, lances aureis cruſtis illigatæ & exornatæ, de quibus ſuprà diximus. Lances autem τοὺς πίνακας uocāt Græci, atque adeò Athenæus & Pollux. B.

Catinus lance profundior erat, & à capiendo dictus, ung plat creux: Itali adhuc uocant cadin. Catinis autem utebantur Romani ad pullos reponendos, & alia obſonia, ut hodie platis utimur.

Horatius primo Serm.

Aut

Aut poſitum ante mea, quia pullum in parte catini
Suſtulit eſuriens, minus hoc iucundus amicus.

Piſces quoque catinis reponebant. Idem II. *Serm.*
Anguſto'que uagos piſces urgere catino. Qui piſces obſonij nomine ueniunt: id enim Græci ὀψώνιον *uocant, ut colligere eſt ex* XXI. *cap. Euang. D. Ioannis.* ὄψον *enim Græci uocabant, quicquid piſcium aſſabatur ſuper carbones: inde obſonator, qui piſces aſſandos emit. Catino autem fictili utebantur pauperiores. Horat.* I. *Serm.*
-aßiſto diuinis, inde domum me
Ad porri & ciceris refero, lagani'que catinum.

Quo loco inter Campanam ſupellectilem annumerare uidetur.

A' Catino diminutiuum catillum. Idem eodem loco,
-menſa'ue catillum
Euandri manibus tritum deiecit. B.

Feneſtella, ut inquit Plinius, tympana ſe iuuene dicit appellata patinas & lances, quas antiqui magidas appellauerant. μάγις *autem Græcum uocabulum eſt, quo ſignificantur menſæ, quæ apponuntur & remouentur, autore Iulio Polluce.* B.

Ferculum, uas ad ferēdum obſonium uel pulmentariū.

Patina utebantur antiqui ad coquendos piſces, & cætera id genus. Plin. lib. XXIII. *de fæce ſapæ, Decoquitur, inquit, in patinis cū ſale & adipe, ad tumorem quoque maxillarum & ceruicum: tum etiam ferculi uice. Et, niſi me fallit opinio, eadem patina utebantur & ad coquēdū & ad ferendū obſoniū, elixū præſertim. Horat.* II. *Serm.*
Affertur ſquillas inter murena natantes.

In patina porrecta.

A patina quoque tripatinum dictum. de quo uideto Bayſium diligenter, ubi loca aliquot Plinij reſtituta animaduertes.

Patella quoque, uas eſcariũ, ad olera & pulmenta reponenda. Horatius in epiſtola ad Torquatum lib. 1.

Nec modica cœnare times olus omne patella.

Iuuenalis in quinta,

Ponitur exigua feralis cœna patella.

Quibus uerbis palàm eſt, patellã pro parua patina ſumi, quæ ab iſtis tum modica, tũ exigua dicitur. Iulius Pollux λεκανίδια *uocat: Patellas enim uocãt Græci* λεκάνας*: ſicut etiã* κύκλοι *apud illos dicũtur, quos nũc orbes & quadras dicimus, des taillouers, des aßiettes. Bayſius.*

Paropſis, quemadmodum patina, tum pro uaſe eſcario, tum etiam pro uili obſonio & iure, & etiam maza apud Pollucem & Athenæum ponitur. Iuuenalis,

Quàm multa magnáq; paropſide cœnat.

Erant autem argenteæ paropſides & fictiles.

Martialis in 11.

Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra
Alecem: ſed quam protinus illa uoret.

Vide diligenter Bayſium.

Diſcus pro uaſe eſcario, Apuleio ſumitur: Cœnarum reliquijs diſcus ornatus. Niſi malumus cum Polluce pro orbibus ſumi, quos ille κύκλους ἀργυροῦς*, orbes agẽteos ἢ χώματα ἀργυρᾶ, ἢ πίνακας uocat in ſexto. Erat itẽ diſcus maſſa plũbea, ad formã orbicularem facta, quã pugiles & palæſtritæ ſiue athletæ in ludis gymnicis iaculabantur in*

ſublime

ſublime. Ouid.10. Metamorph.

Splendeſcunt,latí'que ineunt certamina diſci.

Scutula, une eſcuelle,lance minor erat: quapropter inquit Martialis, Et leues ſcutulas,cauasq́; lances. ἀριστοφόρον item Græci uocant uas in quo prandium defertur: quemadmodum οἰνοφόρον,amphoram.

Gabatæ præterea erant uaſa alia eſcaria & pulmentaria. Martialis,

Tranſcurrunt gabatæ,uolantq́; lances. Idem,

Sic implet gabatas,paropſidesq́;.

VASA POTORIA ET POCVLA.

Vaſa potoria & pocula dicuntur,in quibus bibimus: quæ uarias formas uaria'que nomina acceperunt. Fiebant autem argentea, aurea, cryſtallina, & lignea, ut prius diximus. Cic.in Verrem,act. VI. In his pocula duo,quædam quæ Heraclea nominãtur, Mentoris manu ſummo artificio facta. Poculum interdum pro ipſa potione ſumitur. Verg.

Pocula ſiquando ſæuæ infecere nouercæ.

A' poculo fit pocillũ, pro paruo potorio uaſe. Plautus,

Tecum unà poſtea,tecum aquæ pocilla potiret.

Pocula clauis aureis ſuffixa Homero dicuntur, quæ uulgus pocula martellata uocat. Quemadmodum refert Plinius Agnonen Teium Alexandri Magni præfectum aureis clauis ſuffigere crepidas ſolitum fuiſſe. De clauis autem uideto in libello De re ueſtiaria. Aureos autem clauos Athenæus χρυσοῦς ἥλους uocat.

Scyphũ

Scyphum, quem ſcypphum nonnulli ſcribunt, uel cy=
phum, Græci σκύφος dicunt, & σκύπφος, ut docet
Athenæus in x i. une couppe. Eſt autem uaſculum poto=
rium, ut cuique notum eſt. Inter ſcyphos laudantur in
primis Bœotij: quibus Hercules primùm in expeditioni=
bus uſus eſt: deinde Rhodiaci, ſequentibus Syracuſijs.
Vergilius,

Et ſacer impleuit dextrã ſcyphus. Scypho enim ueteres
in conuiuijs & ſacrificijs utebantur.

Cyathis antiquos potus ſui menſuram metiri ſolitos
etiam inter epulas, ex eo conijcio, quòd ſerui quidam ad
cyathos ſtare uel eſſe dicebantur, ut ſerui ad limina &
pedes: hoc eſt, qui foribus præerant & pedibus excalcian
dis, dum cœnaturi eſſent domini. Hinc Cicero, Seruum
meum à pedibus tibi miſi. Quod autem cœnaturi uel di=
ſcubituri ſoleas deponerent, oſtendit locus Martialis,

Depoſui ſoleas, affertur protinus ingens

Inter lactucas, oxigarúmque liber. Cæterum ſeruos à
cyathis Græci οἰνοχόους dicunt: unde cyathus à qui=
buſdam uocatur οἰνοχόη, quod uocabulum ab hauriendo
& fundendo uinum, deductum eſt. Hoc autem munere
qui fungebantur, dicebantur κυαθίζειν, hoc eſt, cyathiſ=
ſare: quo uerbo utitur Plautus in Menæchmis, Non ſcis
quis ego ſim, qui tibi ſæpiſſime cyathiſſo? hoc eſt, cyatho
uinum bibendum admetior: quod Athenæus dicit κυάθῳ
οἰνοχοεῖν. Appellabantúrque hi pincernæ, nõ omnino in=
epto uocabulo, nẽpe quod à Græcis deductũ fortaſſis pu
tabitur: ut cũ ſignificet cui conuiuæ identidẽ dicũt πίνειν
κίρνα: id eſt, miſce uinum, uel tempera uinum ut bibam.

Quod

Quod munus apud antiquos nobiliſsimi iuuenes in publicis ac ſacris conuiuijs obire ſolebant: quemadmodum Ganymedem in deorũ conuiuijs fabulæ fециſſe referunt: unde & deorũ pincerna appellatus. Qui mos hodie quoque apud Italos, & nobiliores quoſdã Gallos obſeruari ſolet, ut iuuenes quidam, aulicis dum miniſtrant potum, aperto capite, altera manu cyathũ, altera phyalam aquariam tenentes, tantum aquæ uino miſceant, quantũ à cõuiua expoſtulatur. Sed hæc omnia ex Budæo decerpta in libris de Aſſe: ſuus enim eſt unicuique honos tribuendus.

Patera, une taſſe, ab etymo dicta, quòd ampla ſit & pateat: fiebat autem ut plurimum aurea uel argẽtea, aut nobilioris atque excellẽtioris alicuius metalli: erat enim principum ac regum poculum. Vergilius,

Ipſa tenens dextra pateram pulcherrima Dido.

Calix, ung calice, aliud poculi genus, quod interdum uitreum, interdũ murrhinũ fieri ſolebat. Martialis lib. 4.

Prodat perſpicuus, ne duo uina calix.

Illud porrò ſciendum eſt, calicem à probatiſsimis autoribus poni non ſolum pro uaſe, ſed pro ea tantum uaſis parte, quæ humoris capax eſt. Quinetiam Plinius roſæ calicem dixit, eam partem quæ roſæ luteos apices in ſe recipiat & contineat. uide Bayfium diligenter. Calices etiã fictiles erãt tum ad bibẽdũ apti, tũ etiã ad legumina reponẽda. Ad bibẽdum autẽ calices fictiles factos fuiſſe refert Plutarchus in libello de cohibẽda iracũdia: D. Claudiũ Cæſarem conuiuæ, qui pridie ſcyphum aureum ſurripuiſſe exiſtimabatur, reuocato in diem poſterum, calicem fictilem appoſuiſſe. Ad legumina uerò reponenda

Ouidius lib. v. Faſtorum,
Stat calices, minor inde fabas, olus alter habebat.

Modiolus, uas paruum, factum ad modij ſimilitudinem: cuiuſmodi ferè ſunt ea quæ gobeleta dicimus. Et Venetijs Latini uocabuli ueſtigia uulgo retinēt: uocant enim mozol, quaſi modiol, propter affinitatē d, cum z. B.

Amphithetum, *poculi genus, ita fictum, ut quauis ex parte poſitum ſtaret, nullumq́; certum haberet fundum.* Hinc prouerbium in eum qui liberius & meracius potaret, Ex amphitheto bibiſti.

Carcheſium, *uas potorium uel poculum, quo utebantur in ſacrificijs: factum ad formam cuiuſdam nauis, quam Macrobius ait tantummodo Græcis notam fuiſſe.* Vergilius —cape Mæonij Carcheſia Bacchi, Oceano libemus, ait.

Sympulũ, *uas fictile, quo in ſacris prolibabant ſacrificuli.* Plin. lib. x x x v. *ubi de plaſtice, In ſacris quidem etiam inter has opes, non murrhinis cryſtallinis'ue, ſed fictilibus prolibatur ſympullis.* Bayfius.

Capedines & fictiles urnulas, pro ſympullis poſuit Cicero in Paradoxis: & in tertio de Natura Deorũ capedunculas appellat, quibus Numa Pompilius primus in ſacris uſus eſt. B. Capidulam autē M. Cato, uel Capim, genus poculi eſſe indicare uidetur, quod anſatum erat, ut manu capi poſſet: unde nomen deductum puto.

Cululli, *calices erant fictiles, quibus Pontifices uirginesq́; Veſtales in ſacris utebantur,* Horatius lib. I. Carm. —diues & aureis Mercator exiccet culullis Vina. Idem in Arte,

Reges dicuntur multis urgere culullis.

Calathus ſumitur quandoq; pro poculo uel calice, quo in ſacrificijs ueteres utebantur. Vergilius,

Vina nouum fundam calathis Aruiſia nectar. Mart. IX.

Expendit ueteres calathos, & ſiqua fuerunt

Pocula, Mentorea nobilitata manu.

Cypellum à Græcis dicitur poculū ad interna proclinatū, uocatur & amphicypellū, uelut undiq; introflexū.

Cymbium, poculum in modum cymbæ, hoc eſt, nauiculæ factum, cuiuſmodi ſunt thuris repoſitoria in noſtris ſacris. Fiebant autem interdum cymbia pretioſiſſima ex chryſopraſio lapide uiridanti. Plinius lib. XXXVII. cap. VIII. Præfertur his chryſopraſius porri ſuccum & ipſa referente. Sed hæc paulum declinans à topaſio in aurum. Huic & amplitudo ea eſt, ut cymbia etiam ex ea fiant: cylindri quidem celerrime. Quo ex loco, neſcio an diuinare poſſimus, cylindros pocula etiam fuiſſe pretioſa ex huiuſmodi lapidibus facta: ſed nihil temere. Eſt & cymbium lactis quoq; poculum. Vergilius,

Inferimus tepido ſpumantia cymbia lacte.

Guttus, poculum erat quo in ſacrificijs utebantur, quando guttatim liquorem aliquem inſpergere uolebant, quemadmodum uaſa illa eſſe ſolent in quibus acetum recondimus, quæ anguſti ſunt admodum oris. Plinius lib. XVI. cap. XXXVIII. Marcus Curius iurauit ſe ex præda nihil attigiſſe, præter guttum faginum quo ſacrificaret. Gel. lib. XVII. Guttum Samium imprudens, inanem, tanquam ſi eſſet oleum, affert.

Cantharus, proprium Liberi patris poculum: erat

autem

autem anſatum,ut conijcimus ex Vergilio,qualis eſſe ſolet lagena. De Sileno,

Et grauis attrita pendebat cantharus anſa.

Cantharus autem nomen eſſe nauigij oſtendit Macrobius ex Menandri teſtimonio, ad cuius formam poculum. Bacchi factum erat,nomen'que inde acceperat.

Culigna Catoni uas potorium,quo meſſores utebãtur, atque in fœnogræco reponebãt, ut bene oleret.In eo autẽ tantùm uinum reponebatur.

Crater,crateris,ung hanap. Vergilius,

Crateras magnos ſtatuunt,& uina coronant. Idem,

Crateras'que duos ſtatuam tibi pinguis oliui.

Pro cratere pſycterẽ poſuiſſe uidetur Plutarchus in uita Alexandri,de Glauco medico : Quẽ(inquit) Alexander in theatro abſentem nactus caprum prandit aſſatum, & ingentem uini pſycterem hauſit. Niſi pro maiore & ampliore uaſe ſumi uideatur.

Lagena,une bouteille,uas fictile,quo ceu potorio utũtur qui per æſtatem atque ardores maximos in agris negotiantur.Ea forma,inquit Budæus,qua hydriæ fictiles hodie à Bellouacis importantur, cruches de beauuays. A' tereti enim collo diſtenta uentris laxitas, iterũ ſenſim ad imum graciloſcit.Martialis,

Nulla cathenatis pila eſt præcincta lagenis.

VASA VINARIA.

VAſa uinaria, in quibus uinum ad noſtros uſus reponere ſolemus.Quo in loco etiam de illis uaſis uinarijs tractabimus, quæ menſuram certam cõtinere ſolent.

lent. Inter quæ etiamnum annumeranda mihi uidentur ea, quæ à Columella lib. x i i. cap. x i x. uaſa defrutaria appellantur: nempe ea in quibus defrutum uel ſapam, hoc eſt, uinum conſumptum & decoctum ad tertias partes infundimus: uel etiam uaſa defruto conficiendo utilia & accommoda.

Cadus, ung caque, amphoras duas & beſſem capit: hoc eſt, duodenos congios Parrhiſinos. Fuit autem cadi forma apud antiquos turbinaria, ex Plinio: id eſt, cono & ſtrobylo, & nuci pineæ ſimilis. Ouidius. v. Faſt.

Promit fumoſo condita uina cado. Vergilius,

Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes.

Cadis etiam utebantur antiqui ad ſalſamenta condienda.

Cirnea, uas uinarium, quo uinum è cadis detrahebatur: uulgus Italorum ſimile quiddam uocat, ung boucal. Plautus Amphit. Cadus erat uini, inde impleui cirneam.

Congius quartarios quaternos continet: Græci choa dicunt. Sextarium lingua noſtra uernacula, nulla ratione uocauit, ung ſeſtier de uin.

Vrna, hemiamphorion ſeu ſemiamphora quoque dicitur: quadraginta enim urnæ, uiginti amphoras ualent ex ſupputatione Columellæ. Sedecim autem urnæ, modium noſtrum faciunt: id eſt, quatuor & uiginti brochos.

Brochus uerò, à uerbo Græco βρέχω dicitur, quod fundo ſignificat: eſt autem uas fundendo uino accommodatum implendis, deplendiſq; culeis, & uaſis conditorijs, & uino quocunq; modo trāſuaſando. Græci œnophorū ex eo appellant, quòd uino cōportando aptum ſit. Iuue.

–Tandem illa uenit rubicundula, totum

Oenophorum ſitiens, plena quod tenditur urna.

Sed ut ad urnam redeamus, ueteres inuenio urnis non ſolum ad uinum & aquam uſos, ſed etiam ad mortuorum & concrematorum cineres reponendos, cuiuſmodi antiqua monimenta paßim in Italia *reperias.* Vrnis *etiam ad ſuffragia utebantur.* Vergilius,

Quæſitor Minos *urnam mouet.*

Vrnæ *quoque prætoriæ meminit* Iuuenalis *ſat.* x i i i.

Vrnas *præterea olearias fictiles* Cato *ponit.*

Amphora, uinarium & aquarium uas. Quòd autem etiã aquarium eſſet, oſtendit locus Horatij *in* Arte poëtica: *–amphora cœpit*

Inſtitui, currente rota cur urceus exit?

Quòd uerò magis uinarium fuerit, ex hoc liquet quod de Bonoſo *imperatore dicitur, qui cum ſe ſuſpendiſſet, dictum eſt, non imperatorem, ſed amphoram pendere: uino enim plus ſatis indulgebat.* Martialis,

Amphora non meruit tam pretioſa mori.

Amphoræ forma teſſeraria fuit, & in ceruicem gracileſcens. ex Catone. *Singulæ autem amphoræ decem & octo quartarios noſtros capiunt: hoc eſt, ſextarios* Romanos *duodequadraginta.* Romæ *præterea in angiportis, & angulis uicorum, amphoras fictiles collocatas fuiſſe memoriæ proditum eſt, in quibus ueſicæ commeantiũ, ut inquit* Suetonius, *exonerarentur. Hinc* Caij Titij *oratoris dictum in oratione pro lege* Fannia, *Dum meiunt, inquit, nulla eſt in angiportu amphora, quam non impleant, quippe qui ueſicam uini plenam habeant.*

Dolia, inquit Nonius, *uaſa ſunt grãdia, quibus uinum*

recon

recōditur. Cato, Vinum in dolijs hoc modò uenire oportet. Varro de re ruſt. Contrudatur in dolia plena uinaceorum. hoc eſt, acinorum & ſeminum, quæ in uuarum granis continentur. Ita enim appellat Cicero in lib. de Seneſt. Porrò hoc genus uaſis prius ab antiquis calp r dictum, Varro in Nonio aſſerit. Seſquiculeare dolium, Columella triginta amphorarum dolium appellat. Ventroſa autem dolia eodem autore fuerūt. Quinetiam olearia dolia fuiſſe affirmat lib. VI. quorum magnitudinem culearē fuiſſe dicit. Cato de re ruſt. Eos cōculcatos in dolia picata indito. Dolia picata appellat, pice illita, poiſſez.

Linter, genus dolij ruſticani. Tibull. lib. I.

Aut mihi ſeruabit plenis in lintribus uuas.

Eſt etiam lignum cauatum inſtar nauiculæ. Vnde & pro naui accipi ſolet.

Cupa, une cuue, maius uas ligneum ad uinum condiēdum, ea forma inquit Budæus, qua lacus torcularis. Plin. lib. XIII. cap. II. Ergo uini fęci tanta uis eſt, ut deſcēdentes in cupas enecet. Lucan. III.

Nanq; ratem uacuæ ſuſtentant undiq; cupæ.

Cupis enim naues fulciebant dum reſarcirentur.

Cupis etiam ueteres uſos ad bibendum uinùm, refert Nonius ex Næuio, quēadmodum cyathis: atq; à cauponibus dictas refert, qui his cupis pro poculis utebantur. Næuius, Duas cupas mero plenas exhauſit. Fortaßis erāt eius formæ, cuius ſunt uaſa illa argentea uel ſtannea, quæ gobeleta uulgus uocat.

Quadrantal, inquit Feſtus, antiqui uocabant amphoram, quod uas pedis quadrati, octo & quadraginta ſextarios

tarios capit. Plautus, Sitit hæc anus. P A. *quantillum ſitit?* P H.*modica eſt,capit Quadrantal.*

Cybium à Græcis dictum,ex Budæo,uas illud, quod priſci Latini quadrantal appellabant. Dictum cybium, quia eius medium æquè patet in omnes partes:quod genus à geometris cybos dicitur.

Modius,ung muy,Gallicum uocabulum eſt,& aridorum & liquidorum menſuræ, non modo priſcum, ſed uarium, pro locorum uarietate nomen obtinens. Modij autem noſtri menſura X X X V I.*congios noſtros capit, quos uulgus ſextarios nulla ratione appellat.*

Medimnus,ternos modios Romanos cõtinet:mimnam uulgus uocat per ſyncopen,une mimne.

Modius autẽ Romanus nõ diſpar erat ei mẽſuræ,quam bœotiũ uocamus,ung boeſſeau.Chœnix uerò ſemodius dicebatur,ung demy boeſſeau,ut illud obiter dictũ ſit.Bud.

Culeus,une pippe, modios noſtros duos & ſemis capiebat:id eſt,ſexaginta Romanos.contenebat autem amphoras uicenas:hoc eſt,urnas quadragenas. Magnũ autẽ uas ex eo fuiſſe apparet,quòd in culeo ſcorteo dãnati lege Pompeia,cum cane, & gallo,& uipera inſuebãtur.

Culeos autem nunc ſeſquimodiales habemus, id eſt, duodecim amphorarum:cuius uocabulum uulgare ad Latinum alludit.Quo genere Ligeris fluuij accolæ utũtur. Eſt & aliud genus culei maioris captus,quos tonnellos appellamus uulgò. Budæus lib.v.de Aſſe. Columella lib. I I I.*cap.*I I I.*Seneca uir excellentis ingenij atq; doctrinæ,cuius in prædijs uinearũ iugera ſingula culeos octonos reddidiſſe plerunq; compertum eſt.*

Mirum

Mirum autem eſt Gallos noſtros, φιλέλληνες uſqueadeò fuiſſe in hiſce uaſorum, & menſurarũ nominibus, ut etiã integra uocabula retinuerint: quemadmodum in ſequentibus dicemus, primùm à minoribus uaſis incipientes.

. Hemixeſtes, *demy ſeſtier, minima menſura, ac minimũ uas uinarium à nobis dicitur: quod uocabulum merè & integrè* Græcum *eſt: ſignificat enim dimidiatum xeſtem. xeſtes autem eſt hemina.*

Cheopina, *une chopine, à* Græco χεῖ πίνειν, *quòd in ea tantum funditur uel hauritur uini, quantum homo ſitibundus uno hauſtu abſumere poßit.* Lugdunenſes *filletam appellãt, quaſi fideliam, quæ duplex pintam cõtinet.*

Pinta, *une pinte, à* Græcis *deducta: illi enim pitynam appellant uas quoddam uinarium: deinde ex pityna per ſyncopen fit pitna: nos autem tranſpoſitione literarum pintam diximus, à πίνω, bibo: unde aliud quoque uocabulum deductũ habemus, ung pion, pro potore et helluone.*

Quartarium, *une quarte, apud* Catonẽ *eſt cõgij ſexta pars.* Nos *uerò brochum appellamus ſeſquiſextariũ* Parrhiſinũ, *quæ mẽſura dimidio maior eſt urna: id eſt, hemiola eſt urna brochi. Itaq; quartariũ dicimus, nõ quartã partem alicuius maioris menſuræ, ut* Latini *uocauerunt, ſed uas quod quatuor mẽſuras caperet, id eſt, quaternas cheopinas. Sic tertiarium, quod tres, ung pot de trois chopines. Semiſſem autẽ uocãt* Lugdunẽſes, *quã quartã uocamus, une cymeſe. Sed hæc omnia ex* Bud. *ne quis fallatur.*

Fidelia, *inquit* Nonius, *uas Samium ad plurimos uſus: nos autem pro uaſe uinario utimur, quod lingua noſtra corrupto uocabulo, uocat une fillette, præſertim apud*

Trecenſes : nam Lugdunenſes pro cheopina accipiunt. Fideliarum autẽ Trecenſium forma eſt lignea, quemadmodum cadiſci. Plautus Aulul. Sed ſi reperero ô Fides, Mulſi cõgialem plenam faciam tibi fideliã. Eodem modo quo Plinius cõgiarium cadum dixit. Fideliæ autem antiquorum qua forma fuerint, legiſſe me non memini : ſed fictiles & uitreas apud Columellam legimus.

Orca, uas Hiſpanicum Varroni, factum ad ſimilitudinem marinæ belluæ, quæ à Feſto orca dicitur. Perſius, —anguſtæ collo non fallier orcæ. Fuit autem orca, ut ego quidem cõiectare poſſum, uas uinarium, oleariũ, ſalſamentarium, & ſalgamarium. Quinetiam Feſtus uocat orcas ficarias teretes, atq; uniformi ſpecie : quarum ratio non ſua menſura, ſed ſua forma conſtat. Orcis adhuc hodie ſalſamentarij negotiatores utuntur.

Diota, uas fictile, utrinque anſatum, aptißimum ſeruando uino. Horat. lib. 1. Carm. —atq; benignus
Deprome quadrimum Sabina
O' Thaliarche merum diota.
Quibus uerſibus adducor ut credam, diotam Sabinis in uſu fuiſſe ad uinum aſſeruandum in multos annos : quẽadmodum hodie in Hiſpania fieri ſolet. Ad quod munus propria etiam dolia picata habent.

Ciborium, uas uinarium ad ſimilitudinẽ foliorum colocaſiæ incuruatum, & læue factum atq; expolitum. Horatius 1 1. Carminum,
Obliuioſo læuia Maßico Ciboria exple.

Seria quoq; formam certam uaſis denotat, non certam menſurã. Vas erat uariæ capacitatis, ad multos uſus accommo

commodatum. puto tamẽ oblongum fuiſſe, ex Columella multis in locis. Ac ſi nobis coniectari licet, & aliquid diuinando cõſequi, ego putarim oblongas & fictiles ſerias fuiſſe, ceu urnas quaſdam, in quibus aquam aſſeruabant, donec pacatior fuiſſet: qui mos hodie quoq; Romæ perdurat. Liuius, Et in uico Iſtrico fontem ſub terra tanta ui aquarum fluxiſſe, ut ſerias doliaq́;, quæ in eo loco erant, prouoluta uelut impetus torrentis tulerit. Terẽtius, Serias omnes releui. Inde ſeriola. Perſius IIII.

Seriolæ ueteris metuens deradere limum.

VASA AQVARIA.

INter uaſa aquaria non ſolum annumerabimus ea, quæ frigidam continere ſolent, & in quibus aqua geſtari, aut cum quibus hauriri aqua ſolet: ſed etiã ea in quibus aqua igni calefit.

Vrceus, cuius diminutiuũ urceolus, uas aquariũ: ut tamẽ urceus eſſet ad frigidã, urceolus ad calidam. Inde urceoli miniſtratorij apud Martialem. Vrcei quoq; ſunt ex iureconſulto, quibus aqua in æneum infunditur. B. Maniſternam Plautus urceum aquarium uocat.

Ahenum autem uel æneum, ung coquemart, cucumam uulgus uocat, uas ad parandum aquæ calidæ potum. Hõrat II. epiſt. —emptis

Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.

Miliariũ qdã uocãt, ut inqt Athenæus in tertio: cuius etiã meminit Palladius. nõnulli Græcorũ uerborũ artifices ἰπνολέβητα appellarũt, et ἰπνολεβήτιον: Pollux ahenulũ uocat. B. Hydriam Latinè uocamus urnam aquariã, une cruche.

Hydria etiamnum utebantur antiqui ad ferenda colligẽdáq; ſuffragia.(Cic.IIII.Verr.Vt quot eſſent renunciati,tot in hydriam ſortes conijcerẽtur.) Eius etiã uſus erat ad colligendos continendosq́; mortuorũ cineres. B.

Calpis Plutarcho in Marcello, idem quod hydria eſſe uidetur. Herodotus item pro uaſe aquario ſumit.

Craterra Nonio uas hauriendæ aquæ proprium: nos ſitulam uocamus. Quo uocabulo etiam utitur Plautus, Si hanc ſitulam accepero, omnem illi puteo animam intertraxero. Plin.lib.x.cap.XLIII. de coruorum induſtria, Tradendum,inquit, putauere memoriæ quidam, uiſum per ſitim lapides congerentem in ſitulam monumenti,in qua pluuia aqua durabat, ſed quæ attingi non poſſet: ita deſcendere pauentem expreßiſſe tali congerie,quæ potuиро ſufficeret. Huius autem eſt diminutiuum ſitella: eratq́; uaſculum in quo ſuffragia populi colligebantur in creãdis magiſtratibus. Cic.pro Cornelio, Neque maius eſt legere codicem, quum intercedatur, quàm ſitellam ipſam cum ipſo interceſſore deferre. Niſi mauis legere ciſtellam,quòd mihi ſanè commodius uideretur.

Suturnium,urceolus, ſeu guttus,ex quo aqua in pelluuium diſtillat,ung goutteron,ung biberon.

Pelluuium autem,uas eſt in quo pedes lauantur,uel ex ipſius uocabuli indicatione,ung baßin a lauer les piedz.

Malluuium quoq;,uas patulum,in quo manus abluũtur,ung baßin a lauer les mains.

Peluim nonnulli à pelluendo dictam putant: Varro à pedum lotione: Græci πέλλιν καὶ πελίκα dicunt. Itaque uerius à Græco deduci putabitur. Quinetiam uas

illud

illud in quo pocula lauantur, Græci ὀλκεῖον τοῦ λουτήριον uocant. B.

Trulleum, uas quo manus perluuntur.

Trullam quoq; uas fuiſſe aquarium, ex ære Corinthio fieri ſolitum, conijcitur ex Plinio lib. XXXIIII. cap. II. Sunt ergo uaſa tantum Corinthia, quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpendo transferunt modo in lucernas, modò in trullas, nullo munditiarum reſpectu. Sed & trulla, uas eſt uinarium ſic dictum, quòd uſu teratur: uel, ut alij putauere, à tranſuolando, quòd per eam aqua tranſuolet. Iuuen. in tertia, Si trulla inuerſo crepitum dedit aurea. De trulla quoque murrhyna loquitur Plinius lib. XXXVII. de T. Petronio.

Pollubrum, uas aquatile ad lauandas manus. Fabius Pictor apud Nonium, Aquam manibus dato, pollubrum ſiniſtra manu teneto. Erat autem utplurimum argenteũ. Liuius, Argenteo pollubro, & aureo gutto. Quo ex loco dixerim guttum eſſe uas illud quod nos uocamus une eſguiere a biberon: niſi mauis miſtarium appellare cum Lucilio: ſed miſtarius geminas anſas habebat, et longus erat, quo aqua uino miſcebatur.

Chus, ſiue choa, unc eſguiere, uaſis genus quo aqua fundebatur: ἀπὸ τοῦ χέειν, quod eſt fundere. Eſt & mẽſuræ genus humidorũ apud Atticos, Romanum congium capiens, nẽpe ſex ſextarios, ſiue cotylas Atticas duodecim.

Phialas præterea uitreas, & aureas fuiſſe, conijcitur ex multis autorum uariorũ locis: Græci φιάλην καὶ φιάλιον uocant. Fuerit'ne autẽ uas aquariũ, an uinarium, dubiũ eſt: poculum tamẽ aureũ fuiſſe Plinius affirmat lib. XXXIII.

Nos tamen uitreum uulgò affirmamus eſſe uas, une phiole: Itali caraffam, uocant.

Armillum, inquit Varro, urceoli genus, quod armo ferebatur.

Amula, uaſculum erat in quo ferebatur aqua luſtralis ad expianda ſcelera: dictum ab amoliendis peccatis, ung benoiſtier. hinc amuletum, diminutiuum, remedium aduerſus inuidiam & ueneficia.

Antlia, uas hauriendis aquis idoneum. Martialis lib. IX. Curua laboratas antlia tollit aquas. Hinc uerbum exantlare, exhaurire.

Solium, uas erat quo in thermis uel balneis lauabantur. Quod factum olim tanto ſumptu refert Liuius, ut mulieres ſolijs argenteis uterentur.

Colum niuarium, uas erat quo aqua ex niuibus colari ſolebat ad delicias Romanorum, ut æſtiuo tempore frigidius biberent. Martialis,

Attenuare niueis norunt & lintea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Itaque utebantur etiam ſacco niuario, qui lineus erat, ut liquidius merum potarent: quale eſt illud quod uocamus une eſtamine. Nos hodie colo utimur ad lac colandum: & eſt uas ligneum quod fundum linteum habet ſibi annexum: uulgus uocat ung coulouer.

VASA OLEARIA ET VNGVENTARIA.

VAſa olearia non ſolum appellabimus ea, in quibus oleum in cellis reponitur, ut cadi, urnæ, & dolia olearia:

olearia:ſed etiam ea in quibus oleum conſumitur in uſum noſtrum, ut lychni, lampades, & huiuſmodi: de quibus æquum eſt nunc ut diſſeramus.

Lechytus, pro ampulla olearia ſumitur in ſacroſanctis Bibliorum uoluminibus, nempe lib. III. Regum. Iulius autem Pollux in ſexto, λήκυθον inter uaſa unguentaria annumerat. Atqui oleum inter unguenta ueteres poſuere, quando nullum unguentum optimum abſque oleo fieri uidemus.

Alabaſter uel alabaſtrum, uas unguentarium quod uel ex onychino marmore, uel alabaſtrite fieri ſolebat. Cic. lib. II. Acad. Quæſt. Quibus etiam alabaſter plenus unguenti pātēre uidetur. Mart. lib. XI. Quod Coſmi redolent alabaſtra ſociq; deorum. Idem etiam onychen eodem libro pro alabaſtro poſuiſſe uidetur:

Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.

Ampullas item conſimili ratione annumerat inter uaſa unguentaria libro tertio:

Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis.

Quarum formam deſcribit Plinius lib. III. epiſt. Quibus non hians eſt, nec ſtatim patens exitus. Apuleius in Floridis ampullam oleariam uocat. Quòd autem turgida & uentroſa fuerit, id oſtendere uidetur locus Horatij in Arte poëtica, qui ampullas & ſeſquipedalia uerba, pro turgentibus & grauibus ponit. Hinc ampullam dicimus in corpore illam cutis prominētiam & inflationem, quæ ex humore aqueo, uel etiam ſpirituoſo aliquo ære incluſo inter cutem & carnem eleuari ſolet. Suetonius in Domitiano pro uaſe uitreo accepiſſe uidetur:

Vt non

Vt non temere, inquit, ſuper cœnam prӕter Martianum malum, & modicam in ampulla potiunculam ſumeret.

Pyxis quoq;, unc boette, pro unguentario uaſe ligneo, & maxime buxeo ſumi uidetur. Neſcio an pyxides ſint ea uaſa, quӕ Plutarchus *in* Ariſtide *&* Alexandro τοὺς χροαςοὺς *uocat. olei quoque & unguenti croſſos, liberi adoleſcentes deferunt. Corneӕ pyxidis meminit* Plinius *lib.* x x i. *cap.* x x.

Concha item pro unguẽtario uaſe ab Horatio *ponitur:*
Funde capacibus unguenta de conchis.

Lucerna, une lampe, uas in quo oleum conſumimus, ut luceat, & ſplendorẽ emittat: Grӕci τὴν λαμπάδα, καὶ λύχνον καὶ λύχνιον *uocant. Hinc de* Demoſthene *dictum eſt, eius ſcripta lucernã olere. Fiebant antiquitus lucernӕ, quemadmodum etiam nunc apud nos, ex ӕre.* Plin. *lib.* x x x i i i i. *cap.* i i. *Sunt ergo uaſa tantum* Corinthia, *quӕ iſti elegantiores nunc ӕs ſculpendo transferunt modo in lucernas, modo in trullas, nullo munditiarum reſpectu.* L*ucernam autem à lychno dictam contendit* Seruius, *unde inquit, primam breuem habet.* Iuuen.
Diſpoſitӕ pinguem nebulam uomuere lucernӕ.
Quòd autem oliuum lucernis imponere ſolerent antiqui, oſtendit locus Horatij: *–ungor oliuo.*
Non quo fundatis immundus nauta lucernis.

Lychnus, idem quod lucerna, cum tamen pro candelabro accipere uideatur Vergilius *primo* Aeneid. *Dependent lychni laquearibus aureis.*

Scirpus autẽ ille laneus, qui circunfuſus oleo & incẽſus ardet in lychno, à Grӕcis ἐλλύχνιον *appellatur, la meche.*

Lych

Lychnuchi penſiles, grans chandeliers, ou lampes qui pendent aux eſgliſes. Plin. lib. XXXIIII. *cap.* III. *Placuere & lychnuchi penſiles in delubris, arborũ modo mala ferentium lucentes. Erãt enim maxima cãdelabra ex ære Corinthio, uel Aeginetico cõflata: cuiuſmodi hodie quoq; in templis noſtris uiſuntur, & in aulis principum.*

Candelabrum, ung chandelier, à candelarum lumine nomen impoſitũ habet, inquit Plinius. Fiebant autẽ ærea candelabra etiam apud antiquos, ſed Corinthio ære facta fuiſſe negat Plinius: quin potius Aeginetico fiebant.

VASA CVLINARIA.

SVpereſt nunc ut uaſorum culinariorum ſpecies ac formas explicemus. Vaſa autem culinaria, quæ & coquinaria Plinius uocat, ſunt ea quibus coquina uel culina referta eſt: aut quæ in culina reconduntur, nempe frixoria, & ea in quibus pultem & pulmenta, atque alia id genus cibaria decoquimus in uſum noſtrum.

Aula ſiue olla, uas fictile, uel etiam æneum ad pultẽ & olera coquenda, quod uel prouerbio manifeſtũ fit. Catullus, Ipſa olera olla legit. Iuuenalis ſatyra XIIII.
Et grandes fumabant pultibus ollæ. B.

Pultem autem (ut obiter illud dicam) uulgus uocat de la puree: pulmentum uero, du potaige: generale enim eſt ad multa. Cæterum ab olla diminutiuum fit ollula, ſiue, ut antiquis placuit, aulula, ung potelet. unde Plauti comœdia nomen accepit, ut Aulularia diceretur, propter repertam à ſene auri plenam aululam.

Cacabus, Græcum eſt, ex Athenæo in quarto, & Ariſtopha

ſtophanis Paraſito:*illi enim* κάκκαβον *uocant: uas autem eſt in quo pulmentaria ſuper ignem coquimus.* B. No*men traxiſſe quidam aiunt à ſono, quem ſupra ignem poſitus facit.* Apitius, *Capita porrorum ſimul elixabis in caccabo nouo, ut aqua ad tertium deſerueat.* Fiebant au*tem apud antiquos etiam argentei caccabi, ut uidetur affirmare iuriſconſultus.*

Patinam *quoq; inter culinaria uaſa annumerare ui*detur Paulus *iureconſultus: nam & eſcis coquendis, & etiam deferendis ſupra menſam ſeruiebat, ut diximus in uaſis eſcarijs. qui mos hodie quoq;* Venetijs *obſeruari à nobis uiſus eſt.*

Lebes, *uas æneum aptum carnibus coquēdis, aut etiam alijs rebus, ung chauderon, ou une marmite. quod uas quia profundum erat, ideo curuum ab* Ouidio *dicitur.*

-Fragilesq́; cadi, curuiq; lebetes. Idem.

Viginti *fuluos operoſo ex ære lebetes.*

Hoc eſt, *cælatos, uel ſigillatos, ut ſuprà diximus, & operibus ſculptis inſignes.* Verg.

Ingens *argentum,* Dodonæosq́; *lebetas.* Hoc eſt, *ære* Do*donæo conflatos, & factos.* Erat autem Dodona, *ciuitas* Epiri, *in qua conflabatur & reperiebatur æs optimum, admodum reſonans, ex quo etiam bracteæ æneæ fiebant: unde prouerbium,* Aere Dodonæo *loquacior.*

Tripus, *ung trepier, ferreum quiddam, ſuper quo uaſa igni admouebantur.* Tripos *autem tripodis, menſa in templo* Apollinis *Delphici, cui ſuperponebantur cortinæ.* Plin. *lib.* XXXIII. Tripodibus *etiam donabantur fortes athletæ.* Horatius *lib.* 1. *Carm.*

Donare

Donare tripodas, præmia fortium Graiorum.

Sartaginem Græci λοπάδα καὶ λοπάδιον *uocant. Nos uulgo Galli, ut opinor, la poelle, ut uocabuli Græci non leuiter preſſa ueſtigia retinere uideamur.* B. *Alij patellam uocant, ſed opinor, barbarè: nam patella quid ſit, ſuperius oſtendimus, cum de patina ageremus. Cæterum* τήγανον *Græci pro ſartagine accipere ſolent, nempe pro eo uaſe culinario, quod frixorium alij uocant: Itali una frißora. unde* τηγανίζειν, *frigere & coquere in ſartagine, ut opinor: atq; hinc etiam Galenus panes tiganitas uocat, in ſartagine coctos cum caſeo, oleo, et alijs admixtis, ad ſaporem conciliandum: qualia ſunt ea, quæ à noſtris coquis in conuiuiorum apparatibus fieri ſolent, des bignetz: Itali uocant delle fritelle. unde etiam fritillæ à quibuſdam Latinis enuntiantur.*

Πύραυνον πυρφόρον *Pollux uocat, quam nos cauferetam dicimus, une chaufferette.* ἀπὸ τοῦ καῦμα φέρειν, *hoc eſt, ab igne ferendo: eſt enim id uas in quo ignem recondimus: ſuper quo diſcos eſcarios, & lances reponere ſolemus, etiam dum in menſa ſunt: ut iuſculum, uel etiam ipſa caro, aut ſiquid eſt aliud, calidum à nobis edatur.*

Veru uel ueruculum, une broche, inter culinaria inſtrumenta Pollux annumerat, appellatq; ὀβελοὺς καὶ ὀβελίσκους. *Vergilius,*

Pars in fruſta ſecant, uerubusq; trementia figunt. Plin. *lib.* XXXIII. *Ex eo ſublata ueruculis ferreis, atque ipſa flamma conuoluitur ueruculo, ut ſit modici ponderis. une brochette de fer.*

Mortarium, ung mortier, uas lapideum, uel æneum,

in quo

in quo aliquid contundimus, uel ad iuſcula facienda, uel ad pulmenta condienda. Id autem quo quidpiam in mortario contundimus, piſtillum appellamus, ung pilon. Plautus in Aul. Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium, quæ utenda uaſa uicini rogant. Vnde aquam in mortario tundere, de inani & uana opera.

Pila, uas ligneum in quo antiqui frumentum contundebant & expicabant, uel etiam hordeum excorticabant ad ptiſanam conficiendam. Plinius libro XVIII. Tundatur granum eius in pila lignea. Ea nunc utuntur funarij noſtri ad canabem & linum expurgandum.

Segana etiam dicitur uas in quo aliquid teritur.

Salinum, une ſaliere, uaſculum in quo ſal reponitur ad menſæ uſum, aut ſacrificia. Horatius,

Viuitur paruo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum. Perſius,
Purum & ſine labe ſalinum.

Scaphis, uas culinarium Athenæo: Veneti adhuc uocant una ſcafa.

Scaphium, uas in quo excrementa colligebant, & corporis fœcem. Iuuenalis,

Et rude ſcaphium poſitis conſumitur armis.

Σκάφιον Pollux uocat, ubi agit de neceſſarijs ad ſeceſſum: & mulierum erat, quemadmodum laſana & ἀμὶς uirorum. Horatius laſanum uocat:

Te pueri laſanum portantes, œnophorumq́;.

Scaphijs autem argenteis antiqui utebantur, ut & hodie uiri Galliarum primarij: quin & aureis uaſis uentris onus excipiebant, quod de Heliogabalo imperatore refertur.

ſertur. Athenæus tamen in quarto, ſcaphium inter uaſa, uel potoria, uel eſcaria adſcribit, niſi me fallit memoria. B. Lucretius quoq; lib. v i. *pro quolibet uaſe lati orificij ſumit:*

Et ramenta ſimul ferri furere intus ahenis
In ſcaphijs.

Vitru. In eoq; collocetur circiter ſolis occaſum, ſcaphium æreum, aut plumbeum, aut peluis.

Matella, uas urinarium, à Græcis οὐρήνη, *unde nos uocauimus ung urinal. Iulius Pollux* ἐνουρήθραν *uocat. Martialis in ſecundo,*

Matella curto rupta latere meiebat.

Matellam autem crepitu digitorum poſcebant ueteres, unde iocus Martialis in Paneretum. B. Matellionem Tullius in Paradoxis uocat, Quid enim cenſes, ſi L. Mummius aliquem iſtorum uideret, matellionem Corinthium cupidiſsime tractantem, &c. Matellionem Corinthium dixit, ex ære Corinthio factum. Varro, Poſtularet trulleum, matellionem, peluim.

Coculum M. Catoni uas eſt æneum aptum coctionibus. Plautus, Aeneis coculis excocta eſt mihi omnis materia. Plura, ſi quis inuenerit, huic ordini adſcribat. Ego uerò tantum ea quæ inter legendum occurrerunt, ex bonis autoribus congeſsi.

VASA VIMINEA.

Ferè opuſculum clauſeram, cum mihi in mentem uenit uimineorum, quæ ſanè poſt uaſa lignea exprimere fortaſsis commodius fuiſſet: ſed quando etiam hic locus nos ad eorum explicationem inuitat, ſimul omnia

doce

docebimus.

Vimen igitur erit omne uirgultum molle, & ad ligandum aptum: quales ſunt uirgæ populi, ulmi, & betulæ, & ſanguineorum fruticum, atque etiam coryli & ſalicis, quæ præcipui ſunt ad uaſa uſus. unde lentum uimen uocauit Vergilius lib. III. hoc eſt, flexile, & in quamuis partem ductile. Huiuſcemodi itaque uimine fiebant uaſa ad multa utilia, ut ad colligendas dapes è menſa: præterea etiam ad mulierculārum linteola recondenda: quæ omnia, uaſa uiminea dicebantur.

Calathus, muliercularum uas fuit, in quo ſuos fuſos, aut etiam uiolas reponere ſolebant. Vergilius,

-non illa colo, calathiſ'ue Mineruæ
Fœminea aſſueta manus. Idem in Bucol.
-tibi lilia plenis Ecce ferunt nymphæ calathis.

Cuius diminutiuum eſt calathiſcus, pro eodem. Politianus in Ruſtico, Aut ciſta exportant, aut raſilibus calathiſcis.

Ciſta autem, quantum ego conijcere poſſum, uiminea etiam fuit: eratq; uas ſatis amplum, in quo multa aſſeruabant. Iuuenalis,

Iamq; uetus Græcos ſeruabat ciſta libellos.

Itali adhuc uocabulum integrum retinent. Hinc ciſtifer, ung porte pennier. Martialis in V.

-nupſiſti Gellia ciſtifero.

Ciſtella pro eodem. Cicero tamen pro eo uaſe ſumere uidetur, in quo ſuffragia colligebātur: pro Cornelio Balbo, Neque maius eſt legere codicem cui intercedatur, quàm ciſtellam ipſam cum ipſo interceſſore deferre. Quo loco quidam corruptè, ni fallor, ſitellam legunt. Cicero,

aut

aut quicunque fuerit, qui libros conſcripſit ad Heren-*nium, Saturnius, inquit, legem ferre cœpit: collegæ intercedere: ille nihilominus ciſtellam detulit.*

Caniſtrum ſeu caniſter, uas amplum, uiminibus contextum, in quo fructus recondebantur: atq; afferri in honorem ſolebant ab ipſis agricolis, ſeu etiam mulierculis. Ouid. *lib.* I I I. Metamorph.

Prunáq;, & in patulis redolentia mala caniſtris.

Sporta ſiue ſportula, caniſtro non erat diſsimilis: ſed in alium uſum: nempe eum cui noſtram corbem applicare ſolemus, une corbeille. Salluſt. *in* Iugurtha, *Et muris canes ſportis demittebant.* Veneti *ſportulas & ſportas hodie uocant, uiminea quædam utrinque anſata & plicabilia: quales ſunt ficuum calathiſci, cabatz des figues, ut una manu deferri poſsint: quibus utuntur ad carnes & eſcas alias deferendas, quas è foro domum aſportant.*

Sportulam præterea Romani *pro eo nummo accipiebant, qui togatis dabatur cum obſonio (ut inquit* Suetonius*) à potentioribus, ut deducerentur & reducerentur per urbem incedentes: ualebat autem centũ quadrantes: quadrans uero erat qui nunc* Romæ *uocatur quadrin, uel quatrin. nos, ung tournoys. uide* Bayſium *cap.* I X. *de re ueſt. &* Budæum *in lib. de* Aſſe. *De huiuſcemodi autem ſportula,* Iuuenalis *Satyra prima,*

nunc ſportula primo
Limine parua ſedet, turbæ rapienda togatæ.

Aſconius tamen, Sportæ, inquit, ſportulæ, & ſportellæ, nummorum ſunt receptacula.

Quallus, uas uimineum per quod uinum è prælo guttatim defluit; quod etiam colum appellat Vergilius:

–tu ſpiſſo uimine quallos
Coláq; prælorum fumoſis diripe tectis.
Picti etiamnum qualli dicũtur ciſtellæ in quibus mulier= culæ fuſos ſuos reponere ſolent. Pontanus,
Vidit ea pictos melius contexere quallos.
Picti autem dicuntur, aut quòd uiminibus rubris atq; albis intertexti appareant: aut quòd etiam iiſdem uer= ſicoloribus uiminibus quædam ceu auium aut ferarum formæ depictæ uideantur, quemadmodum Venetijs quoq; nunc uideri ſolet.

Fiſcina, uaſculum uirgulteum, è quo lac colatur dum caſeus imprimitur, une eſcliſſe: uimineum autem erat, aut iunco textum. Vergilius in Copa, –contextáq; cannis Fiſcina lacte madens.
Theocritus τάλαρον *appellat. In eandem quoq; ſignifi= cationem ponitur fiſcella. Vergilius,*
–& gracili fiſcellam texit hibiſco.
Hibiſcum autẽ, ut id etiam dicamus, uocat uirgas oblon= gas, quæ detractis ex althæa, hoc eſt, biſmalua, guimauue, folijs curuari ſolent, & in fiſcellarum contextum appli= cari. Nam & hibiſcum ſiue ebiſcum, althæam appellari contendit Dioſcorides.

Corbis, uas uimineũ quo meſſores utebantur. Cic. pro Sextio, Meſſoria ſe corbe contexit. Propertius lib. IIII. Corbis in impoſito pondere meſſor eram. Plautus, Geri= tote amicis noſtris aurum corbibus.

Corbis pabulatoria, in qua pabula ad equos uel ar= menta reponũtur. Columella, Si grano abſtinemus, fron= dis aridæ corbis pabulatoria modiorum uiginti ſufficit: quem

quemadmodum meſſoriam corbem prius dixit Cicero.

Huius diminutiuum corbula, une corbeille, apud Columellam lib. XII. cap. I. & Plautum in Aulularia. Varro quoq; de re ruſt. lib. I. cap. XV. Cogit aliquot corbulas uuarum, & frondem iucundiſſimam miniſtrat ouibus. Quinetiam, corbulas Amerinas dixit Cato, ex ſalice Amerina contextas: iuxta enim Ameriam Vmbriæ urbem ſalices præſtantiſſimæ creſcere ſolebant.

Panarium, uas uimineum, quo panes deferuntur ad menſam, qui mos adhuc hodie in pleriſq; Italiæ locis perdurat. Statius,

Hi panaria, candidasq́; mappas
Subnectant, epulasq́; lautiores.

Suetonius in Caligula, Sparſit & miſſilia uariarum rerum, & panaria cum obſonio uiritim diuiſit.

Panariolum pro eodem. Martialis,

Cum panariolis tribus rediſti.

Vannus, fœmininum, uas latum in conchæ formã contextũ, quo frumenti & auenæ paleæ expurgantur. Columella, Ipſæ autem ſpicæ melius fuſtibus tundũtur, uannis expurgantur. nonnulli cribrum cereale uocant.

Cophinus, quem Græci κόφινον dicũt, nos ung cophin (Priſcianus corbem interpretatur) à leuitate dictus eſt: ſignificatq́; apud nos, tum uas ipſum uimineum, tum etiam menſuram ipſam uel frumenti, uel auenæ, aut alterius rei. Iuuenalis Saty. VI.

Cum dedit ille locum cophino, fœnoq́; relicto. Columella lib. XI. cap. III. Confecta bruma ſtercoratam terram inditam cophinis obſerat.

Cumera (inquit Acron) uas ingens uimineum uel fictile,in quo frumenta conduntur. Modo *dicitur uas quod capit quinq; uel ſex modios,quod lingua Sabina trimodium uocatur.* Horat. *in Serm.*

Cur tua plus cumeris laudes granaria noſtris.

Cumerum (inquit Feſtus) uas nuptiale, à cumerarum ſimilitudine, quæ fiunt palma uel ſparto ad uſum popularem.

Infinita penè alia ſunt uaſculorum genera, quæ hic à nobis non enumerantur hoc loco: neq; enim, ut uerum fateamur, nobis Latina omnia nomina,nedum Græca ipſa uocabula ſunt uſqueadeo comperta,ut de ijs ſtatuere quidquam poßimus. Sed neq; id quidem uelimus Lector, ut quæcunq; præter Bayſij aut Budæi iudicium à nobis poſita ſunt, ea omnia arcana eſſe credas,niſi tibi exempla faciant ſatis. quòd ſi id quidem minus fecerint, nihil eſt in hoc libello,quod non tuo & eruditorum omnium iudicio ſubiaceat.

INDEX LATINARVM ET Gallicarum dictionum, quæ in hoc libello paßim conſperſæ & declaratæ inueniuntur.

A

AEs Aegineticum 13
Aeneum 39
Ahena 13
Ahenum 39
Ahenulum ibidem
Alabaſter 43
Alabaſtrites lapis 22
Albaſtre ibidem
Amphicypellum 31
Amphithetum 30
Ex Amphitheto bibiſti ibidem
Amphora 34
Ampullæ 43
Amula 42
Antlia ibidem
Armilla ibidem
Artolagani 25
Aſynthεta 19
Aßiettes 26
Aualler 5
Aula 45
Aureæ cruſtæ 10
Aureus guttus 9

B

Baßin a lauer les mains 40
Baßin a lauer les piedz 40
Benoiſtier ibidem
Betula 17
Bignetz 47
Boeſſeau 36
Boette 44
Bouleau 17
Bouteille 32
Bractearij 6
Broche 47
Brochus 33
Buffet 6
Burin 7

C

Cabatz de figues 51
Caccabus 45
Cadus 33
Cælata uaſa 7
Cælum 7
Calathus 31.50
Calathiſcus 50
Calathiſci ficuum 51

Calice 29
Calices fictiles ibidem
Calices uitrei 19
Calix 29
Calpis 40
Candelabrum 45
Caniſter 51
Caniſtrum ibidem
Cantharus 31
Capedines 30
Capedunculæ ibidem
Caque 33
Carcheſium 30
Caßiterina uaſa 16
Caßiteron ibidem
Catinus 24
Chandelier 45
Chauderon 13
Chaufrette 47
Cheopina 37
Chœnix 36
Chopine 37
Chryſendeta 11
Chus 41
Ciborium 38
Cirnea 33
Cißimbium 18
Ciſta 50
Ciſtella ibidem
Ciſtifer ibidem
Clarè 23
Coculum 49
Colum niuarium 42
Concha 44
Congius 33
Conuiuialia uaſa 9
Cophin 53
Cophinus ibidem
Coquemart 39
Corbeille 51.53
Corbis 52
Corbula 53
Aes Corinthium 13
Coulouer 42
Couppe 28
Couppe dargent 12
Couppe dor 9
Crater 32
Craterra 40
Cruche 39
Cruche de beauuais 32
Cruſta 10
Cruſtata uaſa 10
Cruſtularij 10
Cryſtallum 19
Culeus 36
Culigna 32
Cululli 30

Cumera

Cumera 54
Cupa 21.35
Cuprum 14
Cuue 35
Cyathiſſo 28
Cyathus 28
Cybium 35
Cylindri 31
Cymbia 31
Cymbium 31
Cypellum 22
Cyphus 28
Aes Cyprium 14

D

Deliaca ſupellex 14
Aes Deliacum 13
Demy boeſſeau 36
Demy ſeſtier 37
Diota 38
Diſcus 26
ære Dodonæo loquacior 43
Dolia 35
Dolia picata ibidem
Dolia uentroſa ibidem

E

Effictores 22
Efformatores ibidem
Ellychnion 44
Emblema 10
Entree de table 23
Eſcliſſe 52
Eſcuelle 27
Eſguiere 41
Eſtamine 42
Exantlare 42

F

Fagus 17
Ferculum 25
Fictilia 22
Fidelia 37
Fillette ibidem
Fiſcina 52
Frixorium 47

G

Gabatæ 27
Gaſteaulx fueilletez 24
Goutteron 40
Guttus 31

H

Hanap 32
Haurire 5.9
Hemixeſtes 37
Hibiſcum 52
Humer 5
Hydria 39
Hydriæ argenteæ 10

I

Inauratores 6

Incruſtare	11	Miſtarius	41
Incruſtata uaſa	10	Modius	36
L		Modiolus	30
Labra ahena	14	Mortaria lapidea	22
Labra lupinaria	21	Mortarium	48
Labrum	ibidem	Mortier	ibidem
Lagena	32	Mortier de cuyure	ibidem
Lampe	44	Murrhinum	20
Lanx	14	Murrhina pocula	ibidem
Lanx argentea	13	Murrhina uaſa	ibidem
Lances chryſendetæ	11.24	Muy	36
Lebes	46	O	
Lechytus	43	Obſonator	25
Linter	35	Obſonium	ibidem
Lucanicæ	24	Oenophorum	34
Lucerna	44	Olla	45
Lychnus	44	Ollæ iuſculariæ	16
Lychnuchi	45	Ollula	45
M		Oleæ	24
Magis,magidis	25	Olives	24
Maiorica	23	Onyx	21
Malluuium	40	Orbateurs	6
Marmite	43	Orbes	26
Matella	49	Orca	38
Matellio	ibidem	P	
La Meche	44	Panarium	53
Medimnus	36	Panes tiganitæ	47
Mentor	7	Paramentum	10
Menaſge darain	14	Paropſis	26

Patella

Patella	26.47	*Potz a ſouppe*	16
Patera	29	*Potz de beauuais*	23
Patera aurea	9	*Potz de terre*	22
Patina	25.43	*Promulſis*	23
Peluis	40	*Pulmentarium*	46
Pelluuium	*ibidem*	*Puls*	45
Phiala	41	*Puree*	45
Phiole	42	*Pyxis*	44
Pila	48	Q	
Pilon	*ibidem*	*Quadræ*	26
Pincernæ	28	*Quadrantal*	35
Pinta	37	*Quallus*	51
Pinte	*ibidem*	*Quartarium*	37
Pippe	36	*Quarte*	*ibidem*
Piſtillum	48	R	
Pityna	37	*Repoſitoria argentata*	13
Plat	24	*Rudia uaſa*	12
Plat creux	22	S	
Plat dargent	12	*Saliere*	48
Poelle	47	*Salinum*	*ibidem*
Pocula	27	*Sartago*	47
Poculum aureum	9	*Scaphia argentea*	13
Pollubrum	41	*Scaphis*	48
Porte pennier	50	*Scaphium*	*ibidem, &* 49
Pot de cuyure	14	*Scutula*	27
Pot de trois chopines	37	*Scyphus*	28
Potaige	45	*Scyphus argenteus*	12
Potelet	*ibidem*	*Scyphi ſigillati*	11
Potiers de terre	22	*Segana*	48

Semis, ſemiſsis 37
Seriæ 38
Seſtier de uin 33
Sextarium ibidem
Sigilla 11
Sigillata uaſa ibidem
Signa Corinthia ibidem
Solium 21.42
Solium argenteum 12
Species æris 13
Sporta 51
Stannum 16
Suturnium 40
Sympullum 30

T

Taillouers 26
Taſſe 29
Taſſe dor 9
Tertiarium 37
Tinne 21
Tinne de cuyure 14
Toreumata 7
Toreutice 7
Tornatile buxum 17
Tornus 7
Tournouer 7
Trepier 46
Tripos, Tripus ibidem
Trulla 4
Trulleum ibidem

V

Vannus 55
Vaiſſeau 5
Vaiſſeaulx de bois 17
Vaiſſeaulx de fonte 15
Vaiſſeaulx entaillez 10
Vaiſſeaulx ouurez 7
Vaiſſelle darain 13
Vaiſſelle dargent 12
Vaiſſelle deſtain 15
Vaiſſelet 6
Vas 5
Vas cupreum 14
Vas unguentarium 22
Vaſa ærea 13
Vaſa ænea ibidem
Vaſa ahena ibidem
Vaſa alabaſtrina 22
Vaſa ἀνάγλυφα 11
Vaſa aquaria 39
Vaſa Aretina 23
Vaſa argentea 12
Vaſa aurea 8.9
Vaſa Bellouaca 23
Vaſa betulina 17
Vaſa cælata 10
Vaſa conflatilia 15
Vaſa coquinaria 13

Vaſa

Vaſa Corinthia 11
Vaſa cryſtallina 18.19
Vaſa culinaria 45
Vaſa Deliaca 13
Vaſa eſcaria 23
Vaſa fictilia 22
Vaſa hederacea 18
Vaſa lapidea 21
Vaſa lignea 17
Vaſa murrhina 20
Vaſa olearia 42
Vaſa plumbea 16
Vaſa potoria 18,19
Vaſa promulſidiaria 23
Vaſa pura 11
Vaſa Samia 23
Vaſa ſtannea 15
Vaſa uiminea 49
Vaſa uinaria 32
Vaſa uitrea 18
Vaſorum appellationes uariæ 8
Vaſarium 6
Vaſcularius 6
Vaſculum 6
Veru 47
Veruculum ibidem
Vimen 50
Vitra filicea 18
Vrceus 39
Vrceolus 39
Vrinal 49
Vrna 34

FINIS

LVGDVNI APVD SEBASTIANVM GRYPHIVM,
ANNO M.D.XXXIX.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE